

ANVISNINGAR
FÖR FÖRTROENDEMANNAVAL
INOM KOMMUNSEKTORN 2019–2020

FOSU rf

Godkända av FOSU:s förhandlingsdelegation för kommunen 16.10.2018

INNEHÅLL

1.	INLEDNING	1
2.	FÖRTROENDEMANNENS MANDATPERIOD Kommuner och samkommuner Avvikande valperiod	1
3.	FOSU:S FÖRTROENDEMÄN INOM KOMMUNSEKTORN	2
	Förtroendemannens behörighet	2
	Huvudförtroendeman	3
	Förtroendeman	4
	Vice huvudförtroendeman och vice förtroendeman	5
4.	FÖRTROENDEMANNAAVAL	6
	Stora kommuner och städer med två eller flera huvudförtroendemän	6
	Samkommuner	8
	Övriga städer och kommuner	8
5.	VALARRANGEMANGEN	9
6.	ATT VERKSTÄLLA VALET	9
	Sämjoval	10
	Urneval	10
	Valmöte	10
	Valförfarandet i små kommuner och samkommuner	12
7.	ATT MEDDELA RESULTATET	12
8.	LOKALA FÖRHANDLINGS- OCH AVTALSRÄTTIGHETER	12
9.	VALD HUVUDFÖRTROENDEMAN/ FÖRTROENDEMAN INFORMERAR MEDLEMMARNA	13
10.	BESVÄR ÖVER VALET	13
11.	BYTE AV FÖRTROENDEMAN	13
12.	SAMMANFATTNING / REPETITION	13

BILAGA Exempelmodell för lokalt förtroendemannaavtal

1. INLEDNING

I dessa valanvisningar går vi genom hur förtroendemannaval anordnas inom kommunsektorn, det vill säga i kommuner och samkommuner. Valanvisningarna är baserade på det allmänt kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet AKTA:s bestämmelser för förtroendemen i kapitel VII och på beslut av FOSU:s organ för kommunala sektorn. Huvudförtroendemann- och förtroendemannaval ska ordnas inom kommunsektorn våren 2019 i enlighet med dessa anvisningar.

Anvisningarna gäller FOSU-anslutna tjänsteinnehavare, befattningshavare och arbetstagare.

En förtroendeman som väljs i detta val för FOSU kan inte vara gemensam med de andra huvudavtalsorganisationerna (JAU eller KoHo).

2. FÖRTROENDEMANNENS MANDATPERIOD

Längden på förtroendemannens mandattid är inte definierad i AKTA. Huvudavtalsorganisationerna har själva kunnat definiera mandatperiodens längd.

De huvudförtroendemen, vice huvudförtroendemen, förtroendemen och vice förtroendemen som väljs enligt dessa valanvisningar ska väljas för mandatperioden 1.8.2019- 31.7.2022 ifall inget undantag föranleder ändringar i perioden.

Avvikande valperiod

I vissa fall är det ändamålsenligt att välja huvudförtroendeman/förtroendeman för en period som avviker från det ovan nämnda. En sådan anledning kan vara en betydande organisationsändring; exempelvis kommunsammanslagning, samkommun för vårdreformen eller motsvarande. I dylika fall ska huvudförtroendemannen kontakta organisationschef Jarmo Niskanen vid FOSU:s kansli. Om man går in för en sådan lösning måste mandatperioden absolut nämnas redan i valmöteskallelsen.

Vi ger separata anvisningar vid eventuella omställningar med anledning av vård- och landskapsreformen på basis av de beslut som delegationerna för kommunen och landskapet tar.

3. FOSU:S FÖRTROENDEMÄN INOM KOMMUNSEKTORN

Förtroendemannens behörighet

Med huvudförtroendeman och förtroendeman avses i tjänste- och arbetskollektivavtalet AKTA en tjänsteinnehavare eller arbetstagare som en huvudavtalsorganisation har utsett till sin representant för att sköta de uppgifter som avses i AKTA kapitel VII, § 5.

I enlighet med AKTA kapitel VII § 2 bör huvudförtroendemannen och förtroendemannen vara:

- tjänsteinnehavare/arbetstagare i ifrågavarande kommun eller samkommun samt
- förtrogen med lagstiftning, bestämmelser och avtal som gäller de tjänsteinnehavare som hen representerar och insatt i förhållandena i kommunen/ inrättningen.

Ovan nämnda fakta bör kontrolleras redan vid kandidatnomineringen.

En person som står i arbetsavtalsförhållande till kommunen kan väljas till förtroendeman för kommunala tjänsteinnehavare. Förtrogenheten med lagstiftning, bestämmelser och avtal som gäller de tjänsteinnehavare som förtroendemannen representerar samt med kommunens eller samkommunens förhållanden är en fråga som ger utrymme för tolkningar. FOSU anser att en tjänsteinnehavare/arbetstagare bör ha varit anställd i berörda kommun/samkommun i minst tre månader innan hen kan väljas till förtroendeman. Denna fråga kan dock avgöras enligt lokal prövning.

Visstidsanställning utgör inget hinder för att ställa upp i förtroendemannavalet. Men om anställningen eventuellt slutar innan mandatperioden löper ut, bör man för den valda förtroendemannen välja en personlig ersättare/vice förtroendeman som kan ta över förtroendemannauppgifterna när anställningen för den ordinarie förtroendemannen upphör mitt i mandatperioden.

FOSU förutsätter att en person som valts till förtroendeman är betalande medlem i någon av FOSU:s medlemsföreningar. Valbara och röstberättigade är endast medlemmar i FOSU:s medlemsföreningar oberoende av deras arbetsuppgifter. Också visstidsanställda medlemmar i FOSU:s medlemsföreningar får rösta i valet.

Också sådana tjänsteinnehavare som fungerar som arbetsgivarrepresentanter i förhandlingar har rätt att delta i förtroendemannavalet om de är FOSU-medlemmar. De ska däremot inte väljas till förtroendeman annat än i undantagsfall och enligt överenskommelse i varje enskilt fall.

FOSU har egna huvudförtroendemen/förtroendemen som väljs bland de kandidater som FOSU-medlemmarna ställt upp.

Var och en huvudavtalsorganisation kan tillsätta en huvudförtroendeman för kommunen/samkommunen ifall annat inte avtalas lokalt.

Enligt avtalet (12.5.2014) som kompletterar huvudavtalet kan varje huvudavtalsorganisation tillsätta minst två huvudförtroendemen.

I valet av huvudförtroendemen och förtroendemen utgör som så kallad stupstock det antal huvudförtroendemen och förtroendemen som FOSU och FKT hade tillsammans hösten 2013. Tidpunkt för granskningen är riksförlikningsman Esa Lonkas förlikning 25.9.2013.

Man avtalar lokalt om antalet förtroendemen. När förtroendemannaval ordnas bör man säkerställa att man i kommunen/samkommunen verkligen har kommit överens om antalet huvudförtroendemen och förtroendemen genom ett lokalt avtal (AKTA kapitel VII § 13). Det är skäl att kontrollera att förtroendemannavtalet också i övrigt är uppdaterat. I varje kommun/samkommun finns minst en huvudförtroendeman för FOSU, men vanligen finns det två eller flera huvudförtroendemen och förtroendemen i kommuner och samkommuner.

Avtalsbestämmelserna om förtroendemannens antal finns i § 3 i AKTA:s kapitel VII om förtroendemen.

På det lokala planet finns det FOSU-medlemmar inom fyra olika avtalsområden

- 1) Allmänt kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal (AKTA).
- 2) Kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal för undervisningspersonal (UKTA)
- 3) Kommunalt tjänstekollektivavtal för läkare (LÄKTA)
- 4) Kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal för teknisk personal (TS)

Förtroendemannasystemet bygger på tillhörighet till huvudavtalsorganisation. Differentieringen i olika avtalsområden medför dock att det är omöjligt för huvudförtroendemen och förtroendemen att behärska alla de olika avtalsområdena. När förtroendemannaposterna besätts på det lokala planet borde man se till att de olika avtalsområdena blir representerade enligt följande princip:

”Förhandlingar förs av dem som har den bästa sakkunskapen och som frågan berör.”

Huvudförtroendeman

Huvudförtroendemen representerar FOSU:s medlemsföreningar och alla FOSU-anslutna löntagare hos samma arbetsgivare enligt den arbetsfördelning som man lokalt har kommit överens om. En huvudförtroendeman eller förtroendeman **kan inte vägra** att bevaka en FOSU-medlems intressen bara på den

grund att huvudförtroendemannen eller förtroendemannen hör till en annan förening än den som ber om råd och hjälp.

Förtroendeman

Förtroendemännen kan vara verksamma i en sektor, ett avtalsområde eller en förening.

Förtroendeman för en sektor

Förtroendemannen verkar sektorsvis när verksamhetsområdet inte är definierat, dvs. förtroendemannen kan representera alla FOSU-medlemmar i kommunen eller samkommunen oberoende av till vilken förening de hör (jfr huvudförtroendemannen).

Förtroendeman för ett avtalsområde

Förtroendemannen representerar sitt eget avtalsområde eller flera avtalsområden enligt följande indelning:

- Allmänt kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal (AKTA)
- Kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal för undervisningspersonal (UKTA)
- Kommunalt tjänstekollektivavtal för läkare (LÄKTA)
- Kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal för teknisk personal (TS)

Förtroendeman för en förening

Lokalt kan man också avtala att en förtroendeman företräder enbart sådana FOSU-medlemmar som hör till en viss förening. Läkarnas förtroendeman företräder i så fall endast personer som hör till läkarkartellen, undervisningssektorns förtroendeman företräder endast OAJ-medlemmar osv.

Om man avtalar om föreningsspecifika förtroendemän bör man dock se till att varenda FOSU-medlem har en förtroendeman att vända sig till. I sista hand vänder man sig till huvudförtroendemannen.

Gemensamma förtroendemän för kommuner/samkommuner

Enligt ett separat tjänste- och arbetskollektivavtal som trädde i kraft 1.4.2004 kan det i kommuner, samkommuner och landskap finnas gemensamma

huvudförtroendemän och förtroendemän vars verksamhetsområde omfattar två eller flera kommuner eller samkommuner. Förutsättningen är att berörda kommuner och samkommuner har avtalat om arrangemangen och att berörda huvudavtalsorganisation eller dess underförening i enlighet med nämnda avtal tillsätter en för kommunerna och samkommunerna gemensam huvudförtroendeman och/eller en förtroendeman.

- Tillsättandet av gemensamma huvudförtroendemän/förtroendemän sker på samma sätt som i de s.k. baskommunerna via berörda huvudavtalsorganisation eller dess medlemsförening.
- Tanken är att de gemensamma huvudförtroendemännen och förtroendemännen ersätter kommunernas och samkommunernas egna förtroendemän. Kommuner och samkommuner kan också ha delvis gemensamma, delvis egna huvudförtroendemän/förtroendemän eller vice versa. Förtroendemännens arbetsgivare förblir densamma oberoende av samarbetsarrangemangen.
- Om förtroendemannauppgifterna ska skötas i samarbete mellan kommuner krävs ett nytt avtal om förtroendemännens antal och tidsanvändning. Bestämmelserna i § 3, kap. VII i det allmänt kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet ska härvid tillämpas.
- Om man i detta val tänker välja en gemensam huvudförtroendeman/förtroendeman för kommuner/samkommuner bör den som anordnar valet kontakta FOSU:s kansli för att få separata anvisningar innan valet verkställs.

Man avtalar lokalt om förtroendemannens verksamhetsområde. Meddela verksamhetsområdet till FOSU samtidigt som med övriga förtroendemannauppgifter.

Kom ihåg: Alla förtroendemän är FOSU:s förtroendemän oberoende av om de är förtroendemän för en sektor, ett avtalsområde, en förening eller gemensamma för kommunerna.

Vice huvudförtroendeman och vice förtroendeman

Det är viktigt att vice huvudförtroendemannen väljs bland förtroendemännen så att hen omfattas av förtroendemännens rättigheter.

Det är bra att notera att de bestämmelser som gäller för huvudförtroendemän och förtroendemän som exempelvis särskilt uppsägningskydd osv., inte gäller för dem som enbart har mandat som vice huvudförtroendeman och vice förtroendeman. I praktiken är rätten att delta i avtalsutbildning för förtroendemän den enda "förmånen" som en vice förtroendeman har.

4. FÖRTROENDEMANNVALET

Förtroendemannaval bör alltid anordnas då

- förtroendemannens mandatperiod löper ut
- förtroendemannen byter arbetsplats för en länge tid (flera månader) och ingen vice förtroendeman har valts som ersättare
- förtroendemannen måste på grund av sjukdom eller av någon annan orsak lämna sitt uppdrag och ingen vice förtroendeman har valts som ersättare
- antalet förtroendemän ändras

Om det i kommunen/samkommunen finns flera FOSU-förtroendemän kan förtroendemannaval verkställas antingen samtidigt eller vid olika tidpunkter beroende på hur man kommit överens om ansvarsområdet.

Enligt § 4, kapitel VII i AKTA är det respektive organisation som sköter anordnandet av förtroendemannaval. En förtroendemanns mandattid börjar och den gamla förtroendemannens mandattid slutar när kommunen har fått ett skriftligt meddelande om vem som har valts till ny förtroendeman.

En huvudavtalsorganisation kan själv besluta hur förtroendemannaval ordnas. Praxis varierar något mellan de olika huvudavtalsorganisationerna.

Stora kommuner och städer med två eller flera huvudförtroendemän

I kommuner och städer finns två eller till och med flera FOSU-huvudförtroendemän. Frånsett Helsingfors är den gängse indelningen lika med undervisningssektorn och s.k. övriga FOSU. Det viktiga är att den avtalsenliga tiden som reserverats för att sköta förtroendemannauppgifterna på bästa sätt fås till förtroendemännens användning. Därför ska man lokalt avtala om hur de olika yrkesgruppernas representation ska fördelas mellan förtroendemännen.

Alla tre huvudavtalsorganisationer har alltså rätt till två huvudförtroendemän enligt nivån hösten 2013 (FOSU+FKT) ifall man inte lokalt avtalar annat. (se punkt 3)

I valet av huvudförtroendemän och förtroendemän utgör så kallad stupstock det antal huvudförtroendemän och förtroendemän som FOSU och FKT hade tillsammans hösten 2013.

Huvudförtroendeman som företräder lärarna

Valet av huvudförtroendeman och förtroendeman som företräder lärarna anordnas av OAJ:s lokalförening.

Till OAJ:s lokalförening och dess medlemsföreningar hör alla i förtroendemanna-valet röstberättigade personer och därför garanterar valförrättning i fackföreningens regi att alla har möjlighet att delta i valet. I stora och medelstora enheter är det motiverat och ändamålsenligt att i valet av huvudförtroendeman för lärarna gå tillväga såsom nedan i avsnittet "Huvudförtroendeman som företräder andra än lärare". Då väljer förtroendemännen och vice förtroendemännen huvudförtroendeman vid sitt möte.

Kom ihåg: Förtroendemannasystemet är arbetsgivarspecifikt. Om föreningen har medlemmar med olika arbetsgivare kan en enskild medlem endast delta i valet av den huvudförtroendeman/förtroendeman som har samma arbetsgivare som medlemmen själv.

Vice huvudförtroendeman som företräder lärarna

Huvudförtroendemannen och förtroendemännen och vice förtroendemännen väljer inom sig en vice huvudförtroendeman. Det är viktigt att vice huvudförtroendemannen är förtroendeman.

Huvudförtroendeman som företräder andra än lärare

Vid valet av huvudförtroendeman som företräder andra än lärare kan kutymen variera. Det är ändamålsenligt att förtroendemännen och vice förtroendemännen väljer vid sitt möte huvudförtroendeman. Då säkerställs att huvudförtroendemannen åtnjuter förtroendemannens förtroende.

Endast beträffande val av huvudförtroendeman och förtroendeman som representerar teknikens område, anordnas valet av FKT:s lokalförening tillsammans med övriga FOSU-förbund inom TS-området.

FKT:s lokalförening bör säkerställa att alla medlemmar som hör till FOSU:s medlemsförbund inom TS-avtalsområdet kan delta i förtroendemanna-valet.

Val av huvudförtroendeman och förtroendeman som representerar AKTA anordnas av andra FOSU-förbund än de som representerar lärare.

Allra bäst har den praxis visat sig vara, där andra FOSU-medlemmar än de som hör till UKTA-området väljer en huvudförtroendeman som ska företräda dem.

Ovan beskrivna valförfarande tillämpas också i stora samkommuner för social- och hälsovård.

Denna anvisning gäller bara de städer där FOSU har minst två huvudförtroendemen.

Vice huvudförtroendeman som företräder andra än lärare

Huvudförtroendemannen, förtroendemännen samt vice förtroendemännen väljer inom sig en vice huvudförtroendeman. Det är viktigt att vice huvudförtroendemannen är förtroendeman.

Samkommuner

Verksamhetens karaktär och omfattning varierar avsevärt i olika samkommuner. En samkommun kan ha verksamhet på flera arbetsplatser på flera orter. En samkommun är en egen arbetsgivarenhet där man i enlighet med kollektivavtalet avtalar om antalet huvudförtroendemen och förtroendemen. FOSU kan tillsätta två huvudförtroendemen i varje samkommun. Man avtalar lokalt om antalet huvudförtroendemen och förtroendemen samt om vem förtroendemannen företräder. Varje FOSU-medlem i samkommunen har rätt att delta i valet av den förtroendeman som ska företräda honom eller henne.

I en samkommun är det huvudförtroendemannen/förtroendemännen som ansvarar för förtroendemannavalet.

I en samkommun för yrkesläroanstalter kan valet verkställas av OAJ:s lokalförening eller dess medlemsföreningar som företräder lärarna.

Övriga städer och kommuner

Huvudförtroendeman

Utgångspunkten är att huvudförtroendemännen är från olika avtalsområden.

I de flesta städer och kommuner utgör lärarna den största tjänsteinnehavargruppen. Därför har OAJ:s lokala föreningar fått uppdraget att verkställa valet av huvudförtroendeman.

Vice huvudförtroendeman

I den nuvarande kommunstrukturen är det i allmänhet en lärare som är den ena huvudförtroendemannen. Om det lokalt är möjligt borde vice huvudförtroendemannen vara en förtroendeman som företräder ett annat avtalsområde. På det här sättet underlättas sannolikt den praktiska förhandlingsverksamheten. Det är viktigt att vice huvudförtroendemannen är förtroendeman.

Förtroendeman

Beträffande andra än lärare hör det till varje förtroendeman att ordna förtroendemannaval. När förtroendemannaval ordnas är det viktigt att alla röstberättigade medlemmar har möjlighet att delta i valet.

OAJ:s lokalförening beslutar hur valet av den förtroendeman/de förtroendemen som företräder lärarna ordnas.

Kom ihåg: I nämnda val av huvudförtroendeman och förtroendeman deltar endast de som huvudförtroendemannen eller förtroendemannen representerar.

Om bara en huvudförtroendeman ska väljas har envar medlem i en FOSU-medlemsförening rätt att delta i valet av huvudförtroendeman. Det här ska man komma ihåg när val ordnas.

5. VALARRANGEMANGEN

Det är en omdömesfråga hur valet ordnas och de lokala förhållandena är avgörande. Huvudförtroendemannen/förtroendemannen bör se till att valet verkligen anordnas.

I praktiken är det enklast att sammankalla ett valmöte eller att ordna urneval eller poströstning. I stora städer kan valet också verkställas av en FOSU-samarbetsgrupp.

I vidsträckta samkommuner eller av andra skäliga orsaker kan valet även ordnas elektroniskt, exempelvis per e-post eller med någon lämplig applikation. Här måste man försäkra sig om att ramvillkoren uppfylls för valet; bland annat valhemligheten, att alla röster beaktas, att varje medlem har möjlighet att delta i valet och så vidare.

6. ATT VERKSTÄLLA VALET

De lokala omständigheterna avgör hur förtroendemannavalet verkställs i praktiken. Före valförrättningen måste man se till att alla FOSU-medlemmar får information om förtroendemannavalet. På så sätt tryggas ett tillräckligt antal förtroendemannakandidater i valet.

OAJ:s och FKT:s lokalföreningar ser för sin del till att förtroendemannakandidater ställs upp.

Valet bör ordnas så att varenda sådan medlem i en FOSU-medlemsförening som man känner till har möjlighet att påverka valet av den förtroendemän som ska företräda honom eller henne.

Olika valsätt

Sämjoval

Förtroendemannaval kan ordnas som så kallat sämjoval. Ett sämjoval förverkligas om det finns lika många kandidater uppställda i valet som det finns förtroendemannaplatser att besätta. I ett sämjoval räcker det med att huvudförtroendemannen sammankallar valorganisationen eller de tidigare förtroendemännen till ett möte där valresultatet konstateras och antecknas i mötesprotokollet.

Urneval

Om förtroendemannens verksamhetsområde är vidsträckt eller omfattar flera arbetsplatser eller om inte speciella orsaker kräver andra arrangemang, kan valet ordnas som urneval. Valurnan ställs då på ett övervakat ställe för en dag eller för ett par dagar så att de röstberättigade vid lämpligt tillfälle kan avge sin röst. Ett urneval förutsätter emellertid att kandidaterna nomineras på förhand. Det är FOSU-medlemmarna som har nomineringsrätt och förtroendemannen/kontaktpersonen utnyttjar den rätten med stöd av FOSU:s befullmäktigande. Vid kandidatnomineringen bör möjligast många FOSU-medlemmars åsikt beaktas.

Vid rösträkningen bör man säkerställa att alla röster som har avgetts i urnorna vid de olika röstningsställena är med i räkningen.

Om huvudförtroendemannen eller förtroendemannen företräder enbart OAJ:s medlemskår, är det den lokala förening som representerar lärarna som har nomineringsrätten. Föreningen kan till exempel utse en valkommitté som anger ett visst datum för när kandidaterna ska anmälas. Om det finns flera kandidater måste val ordnas. På större orter kan valet ordnas per skola så att valkommittén eller representanter för den åker runt till skolorna och läroanstalterna enligt en på förhand angiven tidtabell.

Valmöte

Man håller ett valmöte för FOSU-medlemmarna där man för berörda kommun eller samkommun väljer förtroendemen och vice förtroendemen för FOSU.

Det är i praktiskt hänseende bäst att sammankalla ett valmöte så att man sätter upp en möteskallelse på anslagstavlan på de olika arbetsplatserna i kommun/samkommunen. Beroende på omständigheterna kan man med en personlig möteskallelse (post, e-post) säkerställa att alla röstberättigade får information om

valet. Tillräcklig tid bör anslås för kallelsen så att så många som möjligt får kännedom om mötet. En tillräcklig kallelsetid är minst fem dagar.

I enlighet med tjänstekollektivavtalet kan valet förrättas under arbetstid och på arbetsplatsen. Man bör i god tid före valet lokalt komma överens med arbetsgivaren om tid, plats och annat som berör valet.

Ett valmöte är lagligen sammankallat om mötet har kungjorts senast fem dagar före mötet på det sätt som man lokalt har kommit överens om och det på mötet finns minst fyra personer på plats. Fyra personer behövs för att man ska kunna utse behövliga mötesfunktionärer.

FOSU:s kansli har förbehållit sig möjligheten att sammankalla ett valmöte. I praktiken sammankallar kansliet ett valmöte bara i de fall då någon annan inte kan sammankalla ett möte av någon anledning. Sådana fall föreligger bland annat när en huvudförtroendeman/förtroendeman har avgått från sitt förtroendeuppdrag mitt under mandatperioden eller när det har uppstått meningsskiljaktigheter om hur valet ska förrättas.

Fullmakt kan användas på ett valmöte bara i det fall att det särskilt har nämnts i möteskallelsen.

Valförrättning på möte

Den som har valts till ordförande för valmötet har i uppgift att förrätta val bland de föreslagna kandidaterna. Mötet beslutar om tillvägagångssättet för valet.

Om de personer som föreslås är flera än antalet poster som ska besättas måste mötet skrida till omröstning.

Utgångspunkten är att den som blivit vald alltid har majoriteten av väljarna bakom sig. Av den här principen följer att den person som fått det största antalet röster blir vald till förtroendeman.

Om ingen av de föreslagna personerna får över hälften av de i valet avgivna rösterna är det ändamålsenligast att förrätta ett nytt val mellan de två kandidater som fått de flesta rösterna i den första omgången.

På så sätt garanteras att huvudförtroendemännen/förtroendemännen verkligen har majoriteten av FOSU-medlemmarna bakom sig.

Ordföranden bör se till att de valda personerna har gett sitt samtycke till att fungera som förtroendemän och vice förtroendemän. Det är skäl att anteckna samtycket i protokollet. På motsvarande sätt går man tillväga vid urneval.

Valförfarandet i små kommuner/samkommuner

Ovan beskrivna tillvägagångssätt är motiverat i kommuner/samkommuner där FOSU-medlemmarna är minst 50 till antalet. I mindre kommuner/samkommuner kan förfarandet vara enklare. Huvudsaken är att alla har möjlighet att påverka i valet.

Oberoende av valsättet ska FOSU utan dröjsmål meddelas om valet av ny förtroendeman.

7. ATT MEDDELA VALRESULTATET

Förtroendemannens mandattid börjar när arbetsgivaren har fått ett skriftligt meddelande om valet av en ny förtroendeman. Meddelandet ges av FOSU. Det är mycket viktigt att den som verkställer valet meddelar valresultatet utan dröjsmål till FOSU:s kansli genom protokollsutdrag eller per e-post. Av anmälan ska framgå den valdas namn, förtroendemannauppgift, vilka och vilket avtalsområde som representeras. Närmare uppgifter om anmälningsförfarandet ger Riku Holm vid FOSU:s kansli (riku.holm@juko.fi).

Valresultatet bör meddelas också i det fall att den tidigare förtroendemannen fortsätter på sin post. En kopia av den till arbetsgivaren sända bekräftelsen sänds till huvudförtroendemannen/ förtroendemannen/vice förtroendemannen. Detta exemplar är samtidigt en fullmakt som ger behörighet att fungera som huvudförtroendeman/förtroendeman/vice förtroendeman för FOSU eller vissa FOSU-medlemmar.

Fullmakten bör sparas så att förhandlingsrätten kan styrkas i oklara fall.

8. LOKALA FÖRHANDLINGSRÄTTIGHETER

Fullmakten bör läsas omsorgsfullt för av den framgår förhandlingsrättigheterna. I de kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalen finns det begränsningar beträffande lokalt avtalande. Också exempelvis FOSU:s kommunala förhandlingsdelegation har beslutat om begränsningar av huvudförtroendemannens och förtroendemannens lokala avtalsrätt. Huvudförtroendemannen/förtroendemannen bör alltid kontakta FOSU:s kansli innan ett lokalt avtal undertecknas, även om de enligt avtalet på riksnivå har avtalsrätt. På det här sättet tryggas att avtalet är i enlighet med FOSU-medlemmarnas intressen.

9. VALD HUVUDFÖRTROENDEMAN / FÖRTROENDEMAN INFORMERAR MEDLEMMARNA

Det är huvudförtroendemannens/förtroendemannens skyldighet att meddela FOSU-medlemmarna i förtroendemannakretsen om att hen har blivit vald. Det är viktigt att medlemmarna vet vem som är huvudförtroendeman/ förtroendeman. Namn och kontaktuppgifter borde finnas på arbetsplatsernas anslagstavlor och till exempel på kommunens webbplats.

10. BESVÄR ÖVER VALET

FOSU:s kommunala förhandlingsdelegation har rätt att inte bestyrka valresultatet i fall att dessa valdirektiv inte har följts. Besvär över genomförandet av valet kan endast anföras hos kommunala förhandlingsdelegationen.

10. BYTE AV FÖRTROENDEMAN

Kommunala förhandlingsdelegationen kan beordra att ett nytt huvudförtroendemannaval/förtroendemannaval förrättas om

- över hälften av de FOSU-medlemmar som valt förtroendemannen skriftligt yrkar på byte
- om huvudförtroendemannen/förtroendemannen medvetet har verkat i strid med FOSU:s och FOSU-medlemmarnas intressen.

11. SAMMANFATTNING/REPETITION

- 1) Förtroendemannasystemet bygger på tillhörighet till huvudavtalsorganisation.
- 2) Huvudförtroendemännen handhar förtroendemannavalet och i vissa fall OAJ:s eller FKT:s lokalförening.
- 3) Man meddelar om förtroendemannaval minst fem dagar i förväg på anslagstavlan eller på något annat sätt som överenskommits lokalt.
- 4) Den som anordnar valet meddelar utan dröjsmål valresultatet till FOSU med ett protokollsutdrag med e-post till adressen jukola@juko.fi. Fullmakten från FOSU bör sparas.

- 5) Ifall det uppstår meningsskiljaktigheter mellan förtroendemännen om exempelvis tidsanvändningen, förtroendemannaplatser mm. ska man kontakta FOSU:s organisationschef Jarmo Niskanen. I sista hand avgörs meningssmottagningar av FOSU:s organ för kommunsektorn; den lokala kommunala arbetsgruppen, AKTA-sektionen eller kommunala förhandlingsdelegationen.

Närmare uppgifter vid behov:

Organisationschef Jarmo Niskanen / jarmo.niskanen@juko.fi / tfn 044 350 0578

BILAGA

EXEMPELMODELL

LOKALT AVTAL OM FÖRTROENDEMÄNNENS ANTAL OCH TIDSANSVÄNDNING I STADEN (SKRIV UT NAMNET)

§ 1 Avtalsparter

Avtalsparter i detta avtal är staden (namn) och Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf.

§ 2 Avtalets syfte

Riksomfattande bestämmelser för förtroendemän anges i Allmänt kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal (AKTA kapitel VII Förtroendemän). Detta lokala avtal med vilket man kommer överens om antalet förtroendemän för FOSU, deras tidsanvändning och om övriga villkor för förtroendemannauppdraget är i enlighet med § 13 i AKTA:s förtroendemannakapitel.

§ 3 Avtalets tillämpningsområde

Avtalet tillämpas på alla FOSU:s förtroendemän i staden (namn)

§ 4 Antalet förtroendemän

FOSU tillsätter i staden (namn) (2) huvudförtroendemän och (5) förtroendemän samt deras ersättare. En av de ordinarie förtroendemännen utses till vice huvudförtroendeman.

§ 5 Grunderna för förtroendemännens tidsanvändning

Tidsanvändningen baseras på antalet anställda som huvudförtroendemannen representerar. Den regelbundna arbetsbefrielsen definieras i AKTA:s förtroendemannakapitel och är enligt det ikraftvarande avtalet en arbetsdag i veckan per 105 anställda som förtroendemannen representerar.

§ 6 Förtroendemännens tidsanvändning och verksamhetsområde

Den 1.1.2019 finns 880 anställda i staden (namn) som är FOSU-medlemmar. Således är totaltiden för arbetsbefrielsen 8,33 dagar per arbetsvecka. För huvudförtroendemannen som är helt befriad från sin tjänst/sitt arbete används 5 dagar av arbetsbefrielsen och för den andra huvudförtroendemannen är befrielsen _____. För de fem förtroendemännen fördelas resterande _____ dagar.

Huvudförtroendemännen representerar följande avtalsområden
- huvudförtroendemannen AKTA, UKTA och LÄKTA

- huvudförtroendemannen TS

Förtroendemännen representerar fyra olika avtalsområden: AKTA (1), LÄKTA (1), UKTA (2) och TS (1).

§ 7 Huvudförtroendemannens arbetstid och lön

Den ena huvudförtroendemannen (avtalsområdena AKTA, UKTA och LÄKTA) är befriad från alla sina tjänsteuppdrag. Som lärare följer hen arbetstid som baseras på undervisningsskyldighet. Lönefaktorerna är de samma som för tjänsteuppdraget (närmare lönebestämmelser anges i KT:s cirkulär 6/2018 bilaga 2). Den andra huvudförtroendemannen (avtalsområde TS) befrias från sitt ordinarie arbete _____ dag/dagar.

§ 8 Arbetsbefrielse och minskning av undervisningsskyldigheten

Arbetsbefrielsen för AKTA:s förtroendemän är sammanlagt _____ i veckan och för LÄKTA:s förtroendeman _____ i veckan. Arbetsminskningen för UKTA:s förtroendeman är sammanlagt _____ undervisningsskyldighetstimmar i veckan och övriga UKTA-förtroendemän fakturerar för förtroendemannarbetet i enlighet med AKTA:s förtroendemannakapitel.

§ 9 Lokala sammankomster

En förtroendeman har rätt att under ett kalenderår på arbetstid delta i åtta förtroendemannaträffar som ordnas lokalt.

§ 10 Reseersättningar

Till huvudförtroendeman och förtroendeman betalas kilometerersättning i enlighet med AKTA för resor som hör till förtroendemannaupdraget.

§ 11 Avtalets giltighet och datum för arbetsbefrielse

Avtalet är ikraft från _____ fram tills förtroendemannaperioden slutar. Med gemensam överenskommelse kan avtalet justeras vid behov. Mängden arbetsbefrielse som hänför sig till förtroendemannaverksamheten granskas 1.1.20____.

I _____(stadens namn)

M.M
Personalchef i (stadens namn)

N.N
Huvudförtroendeman, FOSU rf

O.O
Huvudförtroendeman, FOSU rf